

**PREOTUL ICONOM STAVROFOR
IOAN RĂUȚESCU
(1892-1974)**

– vrednic slujitor al altarului și al neamului românesc –

Prefață: de Pr. Acad. Prof. **Mircea Păcurariu**

CUPRINS

Cuvânt-înainte.....	9
Prefață.....	15
Viața și activitatea preotului Ioan Răuțescu	
TABEL CRONOLOGIC.....	17
CAPITOLUL I	
PREOTUL IOAN RĂUȚESCU – aspecte biografice	21
CAPITOLUL II	
PREOTUL IOAN RĂUȚESCU – activitatea teologică	47
<i>Oaia pierdută</i>	65
Cuvântări la căsătoria tinerilor	77
Necrologuri.....	83
CAPITOLUL III	
PREOTUL IOAN RĂUȚESCU – monografist istoric	99
1. Monografia <i>DRAGOSLAVELE</i>	99
2. Monografia <i>MÂNĂSTIREA ANINOASA</i> din județul Muscel	132
3. Monografia <i>TOPOLOVENI</i>	141
4. Monografia <i>CÂMPULUNG-MUSCEL</i>	147
Recenzii ale monografiilor Preotului Ioan Răuțescu.....	209
CAPITOLUL IV	
PREOTUL IOAN RĂUȚESCU – etnograf și folclorist	255
CAPITOLUL V	
PREOTUL IOAN RĂUȚESCU – publicist	280
CAPITOLUL VI	
PREOTUL IOAN RĂUȚESCU – traducător	299
CAPITOLUL VII	
PREOTUL IOAN RĂUȚESCU – corespondență	325
Scrisori de condoleanțe adresate familiei Răuțescu, după încheierea misiunii pământești a Părintelui Ioan Răuțescu	344

CAPITOLUL VIII

PREOTUL IOAN RĂUȚESCU – sub ochii Securității	351
--	-----

CAPITOLUL IX

PREOTUL IOAN RĂUȚESCU – bustul, căminul cultural, placa memorială, strada	383
--	-----

CAPITOLUL X

COLECȚIA DE DOCUMENTE A PREOTULUI IOAN RĂUȚESCU	409
---	-----

CAPITOLUL XI

GÂNDURI DESPRE PREOTUL IOAN RĂUȚESCU	435
--	-----

Mulțumiri.....	543
----------------	-----

Bibliografie.....	545
-------------------	-----

Album monografie.....	547
-----------------------	-----

CAPITOLUL I

**PREOTUL IOAN RĂUȚESCU
ASPECTE BIOGRAFICE**

Într-o zonă de munte, cu păduri întinse, plaiuri verzi și ape limpezi, în ținutul Dragoslavelor Muscelului, a văzut lumina zilei, la 1 octombrie 1892, primul copil al familiei de moșneni Ion și Paraschiva Răuțescu. Fiind întâiul născut, de sex masculin, a primit, potrivit tradiției, numele Ioan. Copilul iubitor de carte și de adevăr va deveni peste timp preotul și cercetătorul istoric Ioan Răuțescu, distins cu trei premii ale Academiei Române.

Dar să depănăm povestea de la început!

Întorcându-ne pe firul timpului, spre rădăcinile arborelui familiei Răuțescu, aflăm că atât Ion Răuțescu, cât și Paraschiva Răuțescu (născută Nicolae Catrinu) erau coborâtori din doi moși dragoslăveni, numiți Ion Bălăiță și Ion Livrea, care pe timpul lui Matei Basarab, în 1642, împreună cu alți 22 moși, au răscumpărat cei 10 munți ai satului de la urmașii lui Vintilă Vornicu „care-i rumânise în silă cu niște hrisoave și cărți rele”.

În cel dintâi caiet al său de însemnări, intitulat *Primus*¹ (ce acoperă istoricul familiei, perioada copilăriei, tinerețea, până la absolvirea Seminarului Central din București), rescris în anul 1917, după ce originalul fusese distrus în timpul Primului Război Mondial, când comuna Dragoslavele a fost teatru de luptă, preotul Ioan Răuțescu îl descrie pe tatăl său astfel: „*Adormitul întru fericire, tatăl meu, a fost născut în noaptea de Drăgaică (Nașterea Sfântului Ioan Botezătorul), adică la 24 Iunie, anul mântuirii 1860. Cu mult drag îmi vorbea și mie despre ziua nașterii sale. A fost al doilea copil la părinți – cel dintâiu murise, neîmplinind încă un an – și după cum era și este obiceiul, fiind cel dintâiu băiat la părinți, a fost botezat cu numele Ion. La școală a intrat în vârstă de 8 ani. Așa de bine a îngrijit de cărți încât abecedarul său era așa de bine conservat, încât te și mirai de el. Mă uitam cu drag până înainte de războiu, căci pe lângă alte cărți distruse a fost distrus și acel abecedar care acum – să fi rămas – ar fi fost de o mare importanță. Carte a învățat foarte bine, fiind între cei mai distinși școlari și îndeosebi*

¹ Preotul Ioan Răuțescu și-a numerotat jurnalele folosind limba latină. Primul caiet se numește *Primus*, urmează *Secundus* ș.a.m.d.

la aritmetică era foarte tare. După ce a terminat clasele primare, s-a băgat în serviciu la negustorul Stănică Canelescu, unde a servit ca băiat de prăvălie vreo trei ani. Încă de-atunci și-a dat pe față cea dintâiu însușire a sa: economia, căci banii ce i-a primit ca simbrie i-a păstrat fără să cheltuiască din ei nimic. Calitatea aceasta a sa a arătat-o tot timpul cât a fost și la alți stăpâni, căci a adunat ban cu ban și a strâns gândindu-se la urmașii săi. Așa de econom era tata încât se ducea din Câmpulung pe jos până la Pitești și umbla câte o noapte întreagă. Stăpânul îi plătea transportul cu trăsura, dar tata economisea toți banii. Simbria și-o primea în acea vreme în galbeni de aur, pe care îi strângea și când i se ivea ocaziune bună mai cumpăra ori câte un petic de pământ, ori dramuri. În 1883 a fost încorporat în Reg. 30 de Infanterie din Câmpulung. Și la armată și-a făcut datoria ca și până atunci și în scurt timp a fost avansat la gradul de sergent furier. Mi-a povestit și mie peripețiile prin care a trecut la darea examenului de sergent. La Matematică i-a dat să facă o regulă de asociație compusă pe care a făcut-o încât s'au mirat cei din comisiune. Era și pe vremea aceea obiceiul plocoanelor și, deși unul adusesese niște găște, un coș de struguri etc., tot n'a putut eși, căci tatăl meu așa de frumos a răspuns încât oricine ar fi zis altminteri, n'ar fi fost luat în serios. După armată, a fost agent fiscal și mai apoi notar (1888-1892), cu un scris foarte frumos și citeț. Avea apoi darul bune compuneri și făcea petițiuni și cereri așa de documentate încât aproape toate aveau deslegare favorabilă. În 1891 s-a căsătorit cu mama mea. A ocupat apoi funcția de preceptor, șef de circumscripție, iar în 1903, timp de un an, a fost primar, apoi neîntrerupt, jurat comunal și consilier până în 1914. Membru în Consiliul de Administrație, vicepreședinte al Băncii Populare, până la moarte. Ori în ce oficiu a fost și-a îndeplinit datoria în conștiință și așa de mult l-au iubit toți încât ori cu cine vorbesc, toți îmi vorbesc cu venerație și admirație despre el. În scurt, cinstea exemplară, conștiințiozitatea, puterea de bună compoziție, gluma, bunăvoința, adânca judecare, erau caracteristica lui. Era foarte glumeț. Îndeosebi pe Anton Pann îl știa pe dinafar și pe negândite te pomeneai cu câteva versuri d'ale lui Nastratin Hoge ori altele. Era ca o sărbătoare, nu altceva, să-l fi avut pe el în mijloc la vr'o nuntă sau vr'o petrecere. Iubia petrecerile și jocul; deși aproape bătrân, el începea jocul la han. Apoi, la Crăciun, când era vorba să se facă Moș de Brezae, băieții la tata venea, de le făcea petiție pentru a cere încuviințarea aceluia obicei.

Câteva cuvinte asupra înfățișării sale: era înalt de statură, între cei mai înalți oameni din sat, mergea drept și sărbătoarea umbla încălțat cu cisme și-i ședea așa de bine! Fața smeadă, mustața lungă și gălbuie, ca și barba, fruntea mare și în dreptul tâmplor lipsia părul, fiind în mijloc mai eșit în formă rotundă. În ultimul timp nu mai vedea bine și se servea de ochelari. Pe acasă foarte îndemânatic, nici un minut nu ședea fără de lucru, ori tăia lemne, ori făcea câte ceva, cunoștea bine tâmplăria și a făcut el însuși multe scaune, mese, ba chiar dulapuri. Cosia prin grădini încet de tot, dar foarte bine, pe orice lucru puneia mâna îl făcea de isnoavă;

garduri pe la grădini – le făcea așa de bune, mai cu seamă cele cu nuele, încât numai păsările puteau trece peste el. În ultimul timp își lua toporul la spinare și da roată pe la toate livezile. Așa de bine le chivernisia, încât puține grădini sunt în sat frumoase ca ale noastre. Puțini oameni din comuna noastră și-au făcut pe căi drepte o așa de frumoasă stare cum ne-a agonisit nouă vrednicul de amintire al nostru tată. Așa de scăpărătoare inteligență avea, încât în orice împrejurare, oricât de grea, știa cum să găsească portiță de scăpare. Sunt mândru că i-am moștenit această calitate inteligența, și când zic asta nu zic ca să mă laud. Cu noi copiii se purta foarte sever. Când eram școlar la Seminar, mai ales toamna când plecam, îmi zicea scurt: bagă de seamă, băete, și învață bine, căci eu n'am bani să te țin solvent; în cazul în care vei rămâne solvent nu te mai dau la școală, ci slugă. Aceste cuvinte le țineam minte și ori de câte ori mă mai dădeam lenii, mă gândiam la cele zise de tata. Mă coprindea un fior și mă apucam mai departe de lucru. Cum îmi vine să plâng când eram în clasele II, III și IV, când toamna, în Septemvrie, dragul meu tată îmi lua desagi cu bagaj la spinare și o luam amândoi pe jos pe Pravăț și pe Calea pietroasă și mă ducea până la gară. Când pornia trenul, parcă îi pica două lacrimi din ochi, petrecându-și odorul său, cu care se mândria așa de mult. Ce mult mă iubia și cum zicea că fecior ca dânsul nu mai are nimeni, de știe 4 limbi: nemțește, latinește, franțuzește și grecește, apoi câte și mai câte alte lucruri neștiute de alții. I se umplea inima de bucurie când sosiam acasă la finele anului și când îi arătam frumoasele medii obținute, nu mai putea de bucurie. Și, o, Doamne, în ce împrejurări dureroase l-am pierdut!

Nenorocitul războiu în care intrasem ne adusese și pe noi în Septembrie 1916 într'o jalnică stare. La 30 Septemvrie a trebuit să plecăm din sat, fără să știm unde ne ducem. Când tata ne-a văzut pe noi că plecăm, ne-a zis: „Dacă nemții trec frontiera, oriunde vă veți duce, veți fi ajunși, așa că degeaba plecați.” Avea dreptate și a rămas acasă, iar noi în ziua de Vineri 30 Sept. 1916, am plecat fără să știm unde. Dragul meu tată, chiar în ziua de 14 Octomvrie, Cuvioasa Paraschiva, pela orele 4, a fost lovit de o ghiulea de tun românesc și a murit pe loc.”

Portretul mamei, Paraschiva Răuțescu, este creionat cu multă duioșie și dragoste, în același jurnal: „Mama mea este născută în anul 1875, luna Octomvrie, ziua n'o pot bine ști, numai că este născută înaintea de 14 Oct. – Cuvioasa Paraschiva – cu câteva zile, se știe bine. După cum se vede, Tatăl Ceresc a orânduit să rămână văduvă chiar în luna când împlinea 41 ani, adică la o vârstă când d'abia se socotia trecută de jumătatea vieții. Iată-mă acum în delicata situațiune de a vorbi despre însușirile suflatești ale mamei mele. Oricine poate zice că, trebuind a vorbi despre aceasta, fără să vrei, vei spune lucrurile într'o lumină favorabilă, căci cum nu-ți vei lăuda pe mama ta, când ce ai mai scump pe lume e mama? Mărturisesc însă sincer că nu voi spune decât numai lucrurile perfect adevărate, cum de altfel, tot ce voi trece în acest caet, va fi purul adevăr. Mama este de statură mijlocie, slabă la față, părul începând a se albi, mai cu seamă în

urma grelelor împrejurări prin care a trecut și trece, privirea și înfățișarea foarte plăcută, cu dulceață la vorbă și cu conformațiunea feții cam ca a mea, mai ales la nas și la ochi. Este o femeie de o bunătate și de o vrednicie rară. Toată lumea o iubește și o respectă. Are mare spor la muncă și de foarte multe ori n'a dormit chiar nopți întregi, lucrând astfel pentru numeroasa noastră familie cu cel mai mare drag și fără preget. Iubitoare de curățenie și perfectă gospodină, poate sluji drept cea mai vrednică pildă oricărei femei. Și cu ce mare dragoste ne-a crescut pe noi copiii! Nu vom uita până om intra în pământ somnul pierdut, neconținută purtare de grijă, bunătatea și evlavie cu care ne învăța rugăciuni când eram copii mici și cu îndeosebi neconținutele sacrificii ce le-a făcut cu mine când am fost la Seminar.

Dânsa este fiica lui Nicolae I. Catrinu, unul dintre cei mai venerabili bătrâni ai satului. [...] Ce plăcut este să stai de vorbă cu dânsul și să-ți povestească din vremurile vechi! Acasă are o Psaltire cu litere vechi și citește pe ea în toate zilele, de asemenea, și când se iscălește se folosește tot de literele vechi. Dânsul a fost multă vreme casierul Obștei moșnenilor Dragoslăveni, iar până acum în ultimul timp a fost între cei 5 administratori ai numitei Obști. Acolo e foarte prețuit, ca un bătrân care a trecut prin multe și a văzut fel de fel de oameni. El a avut și o avere frumoasă, cu care și-a înzestrat numeroasele sale fete."

Într-o scrisoare trimisă colegului de seminar și prietenului de-o viață, preotul Elefterie Marinescu², din Craiova, la data de 2 decembrie 1963, părintele Răuțescu nota: „Știi că tu îți aminteai numele scumpei mele mame Parascheva, al cărei frumos chip din tinerețe e la pag. 298 din ediția a II-a a monografiei comunei mele, pe care cred că o ai și tu. Fotografia e făcută în 1901, când dânsa avea numai 27 de ani și pe noi cei trei frați, copii mici. A trăit până în ziua de 25 noiembrie c., având vârsta de aproape 90 de ani, vârstă pe care prea puțini o mai pot ajunge. Am înmormântat-o miercuri 27 c., luând parte tot satul și regretând-o pentru alesele ei însușiri sufletești. Nu mi-am putut reține lacrimile la pierderea scumpei mele mame, căreia îi datorez indemnul de a îmbrățișa cariera preotească și un organism robust. Pe tata l-am pierdut în timpul luptelor din 1916, și de atunci biata mama s-a luptat voinicește cu treburile gospodăriei, cu creșterea și căsătoria a 3 fete rămase orfane de tată și fără al doilea frate, căzut pe front. Când bulgării de pământ rece au căzut peste sicriul său, am simțit cum parcă și o fărâma din inima mea s-a îngropat alături de dânsa. Nu mai pot zice nimic!”³

² Preotul Elefterie D. Marinescu, paroh la Biserica Sf. Spiridon din Craiova, a fost coleg de bancă al preotului Ioan Răuțescu în timpul studiilor de la Seminarul Central din București (1905-1913), între cei doi legându-se o prietenie ce a continuat până la moartea părintelui Ioan Răuțescu, în 1974.

³ Preotul Elefterie Marinescu a transcris și a legat în volum corespondența primită de la prietenii săi, expediind volumele astfel constituite celor implicați în comunicarea epistolară. Am avut acces în acest mod la scrisorile pe care părintele Ioan Răuțescu le-a trimis prietenului său, preotul Elefterie Marinescu, printre diferitele documente rămase după moartea părintelui Răuțescu regăsindu-se două astfel de volume de corespondență.

Atât bunica mea paternă, Paraschiva Răuțescu, cât și cea maternă, Maria Arsulescu, fiica preotului Nicolae Mușatescu, din Rucăr, au fost pentru mine modele. Înfățișau tipologia femeii românce muscelence: credincioase, harnice, corecte, luptătoare, nu le auzeam niciodată văitându-se.

Preotul Ioan Răuțescu a fost cel mai mare dintre copiii familiei. Următorul frate, Daniil, născut în 1894, a murit de tânăr, în timpul luptelor din Primul Război Mondial. Episodul pierderii acestui drag frate este descris în același prim caiet de însemnări al preotului: *„Al doilea frate al meu este Daniil, născut în ziua de 17 Ianuar, anul 1894, într'o Vineri. Acest frate este cel mai bun copil din familia noastră. Neuitată va rămâne în mintea mea seara zilei de 13 August 1916, când venind de la Rucăr acasă, am mâncat împreună, am băut aldămașul fânului pe care-l terminasem de făcut și am stat mult de vorbă, fără măcar să bănuim grozavele evenimente ce aveau să aibă loc cu 24 ore mai târziu. Până să se facă ziua Duminecă 14 August a și ajuns la Rucăr. În această zi pe la orele 2 au pornit soldații din Reg. 28 ce erau cantonați în sat, spre frontieră, același lucru având a face și cei din reg. 30, ce erau la Rucăr. Primim veste de la dragul frățior să-i ducem o cămașă și un șervet și se duce mama cu ele la el. Nu prea i-au plăcut și a zis să i se aducă o cămașă și un prosop din cele mai frumoase și vine mama iarăși într'un suflet acasă, ia ce i-a zis și se duce înapoi, găsindu-l tocmai gata de plecare. I-a dat ce a cerut și bani câți a avut nevoie și și-a luat ultimul adio dela el, cu lacrimi în ochi, în numele nostru, al tuturor fraților. Ce sfâșietor de dureros moment! Cum să nu plângi când simțiai că te duci la războiu și câți se mai întorc din cei ce pleacă acolo? Seara la 9 au trecut granița dincolo, iar mobilizarea s'a sunat la ora 12 noaptea, spre 15 August, adică spre ziua de Sf. Măria cea Mare. Până pela 15 Septemvrie, adică o lună, i-a mers tot bine, dar de când cu retragerea nenorocită, tot rău. Ne-a scris mai multe scrisori, pe care le păstrez ca pe o adevărată comoară. Chiar din noaptea de 14 August l-a făcut caporal, căci școala deja o făcuse, dar nu fusese înaintat. La retragere, Regimentul 30 a fost orânduit să lupte la trecătoarea Bratocea din județul Buzău. Acolo s'au dat lupte foarte grele. Un soldat de aici, din compania lui, mi-a spus că în ultimul timp era tare îngrijat că nu primia scrisorile dela noi, lucru care-l neliniștea peste măsură de mult. Slăbise, pe de o parte gândindu-se la nenorocirea care venise peste capul nostru, căci auzise și el că am fost siliți să evacuăm comuna, pe de altă parte și din pricină că era un timp mizerabil și trebuia să stea neconținut în tranșee, îmbrăcați, și în apă până la genunchi. Deși a fost totdeauna tot în primele linii și deși a avut de îndeplinit cele mai grele însărcinări de patrulă și de avanpost, totuși, până în ultimul moment n'a fost rănit. O, Doamne!, dar cum voiu putea scrie cele ce urmează: acelaș soldat și cu încă unul mi-au spus că într'o noapte, având loc o luptă grea, l-ar fi lovit un proiectil de tun așa de tare, încât ar fi rămas în nesimțire, als todt! Când mă gândesc că e prea posibil să fie astfel, mi se umplu ochii de lacrimi și deși aş vrea să mai zic câte ceva, nu mai pot. Până la fratele Daniil nimeni n'a mai avut*

acest nume în comună, dar de atunci și mai cu seamă anul acesta [1917], aproape toți băieții care s'au născut se numesc Daniil."

Ulterior, în caietul de însemnări intitulat *Sextus* (1922-1926), preotul notează: „*Mă gândiam că familia noastră n'am avut bucuria măcar de a ști unde este îngropat frățiorul Daniil!*"

Urmau apoi frații: Victor (n. 1895, a trăit doar trei săptămâni); Nistor Răuțescu (1899-1987), un bărbat inteligent și harnic, care a deținut propria fabrică de cherestea, moară și un han, toate confiscate în timpul regimului comunist; Maria (1901-1902, murind de mică); Elisaveta Răuțescu (1903-1985), căsătorită Bădic, o femeie puternică, foarte harnică, cu mari calități în arta prăjiturilor – semăna cu preotul Răuțescu la vorbă, la pași, și reprezenta femeia musceleancă autentică; Paraschiva Răuțescu (1906-1973), căsătorită Catrinu, cu o voce blândă și o sensibilitate deosebită, credincioasă, știa toate cântecurile bisericești; Nicolae (1909-1910, a murit de mic); Ileana Răuțescu (1912-1998), măritată Arsu, cea mai mică dintre copii, o femeie puternică, rămasă văduvă de tânără, care a și-a crescut cei trei copii țesând neîncetat la război.

Despre sine, în același prim caiet biografic, preotul Ioan Răuțescu scrie: „*Cel mai mare dintre fiii Dumnealui Ioan Răuțescu și ai Dumneaei Paraschiva Răuțescu, sunt eu cel ce scriu acestea, Ioan Preotul, născut în ziua de 1 Octomvrie anul mântuirii 1892. Sunt născut pe la orele unu în noaptea de Vineri 1 Octomvrie, la un an după căsătoria părinților mei, care a avut loc în anul 1891. Ca prunc mic eram foarte durduliu, însă cam plângeam, mai cu seamă când mă lua și mă ducea noaptea la câte o petrecere sau nuntă, stricam liniștea la toți.[...] În linii generale pot spune că am fost un copil foarte neastâmpărat și din această pricină multe necazuri avut-au de îndurat părinții de pe urma mea."*

Sunt povestite cu duioșie și un zâmbet în colțul gurii, episoade în care, din cauza neastâmpărului, copilul Ioan Răuțescu a avut parte de mai multe accidente care i-au pus viața în pericol: „*Aproape nu trecea o zi în care să nu fac câte o posnă. Ori mă certam cu copiii de seama mea, ori mă băteam cu ei, ori cine știe ce nebunie făceam, așa că părinții mei erau mai toate zilele necăjiți. Mama mă purta îmbrăcat frumos, cu ismenuțe, cămăși cu râuri, tunici oltenesti, dar nici un ceas nu le țineam curate. Cine era mai neastâmpărat și cocoțat dintre toți copiii? Eu. Nu exagerez când zic că cu nebuniile mele am speriat pe toți vecinii."*

În perioada 1898-1903, copilul Ioan Răuțescu urmează cursurile Școlii primare din Dragoslavele: „*În toamna anului 1898, la 6 ani, m-au dat la școală. N-am fost înscris în catalog, ci am fost lăsat să fac și să învăț ce-oiu putea. Învățător l-am avut pe vărul mamei, Nae Catrinescu*". Clasa I-a propriu-zisă o face în anul școlar 1899-1900; în clasa a II-a (1900-1901) se obișnuiește deja cu regulile și regimul școlar, începe să prindă drag de carte și este promovat al II-lea din clasă; în clasa a III-a (1901-1902), îl are ca învățător pe seminaristul Vladimir Negurescu din Hârtiești și iese tot al II-lea din clasă la învățătură; în clasa a IV-a (1902-1903),

învățător îi devine severul Iosif Catrinescu, văr primar cu mama sa. Este anul în care devine întâiul din clasă la învățătură și este premiat cu „cunună de merișor”. În clasa a V-a (1903-1904), ultima clasă primară, elevul Răuțescu își păstrează titlul de premiantul clasei, dar rămâne același copil ștrengar: „De la mine se cerea mai mult decât de la oricine căci eram premiantul I-iu al clasei și monitorul general. La studiu n-am fost mai prejos ca în anul precedent. Învățam foarte bine, dar de ștrengării nu mă lăsam. Cele mai grele probleme de aritmetică și geometrie erau rezolvate de mine, de asemenea și la gramatică eram foarte dibaciu. La finele anului, la examen, am fost promovat întâiul, având media frumoasă 9,14.”

În 1904-1905, Ioan Răuțescu repetă clasa a V-a, din cauza vârstei mici, dar se bucură de această experiență: „Îmi venea foarte ușor la studiu și mai mult îmi petreceam timpul ajutând pe Dl. învățător la toate. Corectam temele copiilor, țineam ordinea în clasă, chiar ascultam pe ceilalți copii. La finele anului, am dat examen la un loc cu comunele Rucăr și Stoenеști. Am eșit tot întâiul având media de 9,15. Iată deci cum am străbătut cursul claselor primare, fiind deci un băiat foarte sârguitor, inteligent, dar cam ștrengar, perfect sănătos și potrivit dezvoltat la trup. Așa am fost eu!”

După terminarea cursurilor primare, sfătuiți de învățătorul Iosif Catrinescu, părinții îl înscriu pe tânărul Ioan Răuțescu la Seminarul Central din București: „După ce am terminat și secunda a cincea clasă primară, în vara anului 1905, atât eu cât și părinții mei am intrat în mare grijă. Ca să mă dea într-o școală secundară se cerea multă cheltuială și părinții n'aveau atât de mulți bani. Cam la o săptămână după Sf. Petru m'am dus cu tata și cu mama la Vișoiu, pentru a ne consulta și cu rudele de acolo – sora mamei, Bucura Zahiu Bârseanu – ce măsuri să luăm. Emițându-se ideea de a mă băga servitor la o fată a țații Bucurei, Vergina Vică Calangiu din Voinești, dânsa n'a voit și a sfătuit pe părinți să renunțe la această idee și să facă tot posibilul ca să mă dea la școală. Nu era tocmai ușor de hotărât la ce școală să fiu dat. S'au gândit părinții la ce școală să fiu dat. La Școala Normală din Câmpulung – dar tocmai în acel an se desființase clasa I. După aceasta, gândul tuturor s'a îndreptat spre Seminarul Central, unde mai era un băiat din sat dela noi, Derioiu Benone, care, de asemenea, mă îndemna să mă duc acolo ca să mai aibă și el un consătean. Decisivă a hotărât-o fostul meu învățător, vărul mamei și actualul meu naș Dl. Vică Catrinescu, care a zis mamei: «Verișoară Paraschivo, băiatul D-tale a învățat așa de bine la școală și eu prevăd să aibă un viitor frumos. Siliți-vă și dați-l la școală.» De atunci, toate silințele s'au îndreptat spre acest scop.”

Deși nu a avut parte de pregătire specială cu meditari (cum aveau alți copii înscriși la Seminar) și în ciuda părerilor descurajatoare ale anumitor săteni care-i prevedeau eșecul, în ziua de 28 august 1905, după ce și-a luat rămas bun de la toți ai casei, împreună cu tatăl, tânărul Ioan Răuțescu a plecat la București pentru a se înscrie la studiile seminariale. Descrierea despărțirii de mamă este deosebit de emoționantă: „Ce duios a fost momentul când m'am despărțit de mama.

Plângea și dânsa și eu; iar când trenul a pornit, ochii ei i s'au umplut de lacrimi și a rămas nemișcată până ce trenul s'a pierdut în zare. Ce mult a plâns după aceea după odorul său drag, care pleca în locuri depărtate, la învățături înalte. Eu, de asemenea, nu mai puteam să mă opresc din plâns, deși eram împreună cu tata. Atunci era pentru prima dată când mă urcam în tren. Îmi venise o amețelă și-mi era tare frică.”

Contactul cu capitala îl impresionează mult: „În ziua de 29 August am ajuns în București. Marele oraș mi-a făcut o adâncă impresie. Cunoșteam numai foarte puțin micul nostru oraș Câmpulung, față de care Bucureștii sunt atât de mari! Casarma Malmaison mi s'a părut singură cât Câmpulungul. Cum m'am mirat de grozavele mașini cari produceau curentul electric! La multe clădiri mari, îndeosebi Palatul Poștelor, cel de Justiție, rămâneam foarte uimit și le priveam mai multe minute. Pe numeroasele străzi te puteai rătăci în tot minutul.”

Aceiași caiet de însemnări, *Primus*, conține descrierea concursului de admitere la Seminar și este astăzi un document valoros din perspectiva constituirii unui istoric al admiterii în învățământul seminarial: „... se apropia ziua concursului, care a început pare-mi-se în ziua de 11 sau 12 Sept. În ziua dintâiu a concursului am avut vizita medicală. Eram gras și foarte vioiu și sănătos și doctorul mi-a zis: «bun, admis!». După ce s-a terminat vizita medicală am aflat că mai mult de 150 concurenți n'au fost admiși. După aceasta am fost examinați la musică. Ne-a pus de am cântat câte un cântec și de a reproduce mai multe sunete după notele musicale. Am fost și la musică admis și alți vr'o 100 și mai bine de inși au fost respinși, astfel că numărul nostru se reducea în mod simțitor. Mai greu am avut de întâmpinat la proba scrisă. La limba română ni s'a dictat de către Părintele Nazarie, iar la aritmetică ni s'a dat o problemă foarte grea [...] pe care am greșit-o. În fine, am avut media la scris de 5,50, o medie bunicică, căci mai toți ceilalți au avut sub 5 și deci au fost excluși de la proba orală. Am mai rămas numai vr'o 120 din numărul cel mare care eram la început.

La proba orală am fost băgați în grupuri de câte patru și întrebați din: aritmetică, gramatică, geografie, istorie, religie, la care am răspuns foarte bine.”

După ce susține și proba scrisă, Ioan Răuțescu este admis al 22-lea din 735 de candidați, pe 40 de locuri: „... mă văd trecut pe lista celor reușiți, al 22-lea, cu media 7,30. Nici nu pot descrie bucuria ce am avut-o în momentul acela și jalea colegilor cari fuseseră respinși în urma acestui strașnic concurs care ținuse aproape o lună. Mulți elevi ai Seminariului se mirau cum a reușit „mocănașul” îmbrăcat țărănește și încălțat cu opinci, care n'a avut nicio clasă de gimnaziu cum au avut aproape toți cari au reușit, ba nici măcar n'a fost la meditator.”

La plecarea la Seminar, tânărul Răuțescu și-a luat o traistă cu merinde, conștând într-o bucată de mămăligă rece, o ceapă și o bucată de brânză de burduf. S-a așezat cuviincios în banca a doua, iar colegii, majoritatea fii de învățători, preoți și negustori, au strâmbat din nas la mirosul de ceapă și brânză, apostrofându-l